

**Brev till Sophie Elkan från
Selma Lagerlöf: 1914-1917 :
L 84:1 - 233**

Lagerlöf, Selma,

HS L 84:1

National Library
of Sweden

2537 2582

Mårbacka , Sunne 9.5.1917

Käraste !

Tack för det långa brevet. Det var nästan för mycket spännande. Tänka sig dig ute på gatan i fullständigt upplopp. Jag hörde sig för resten alldeles utmärkt bra i telefon, men det är något fel på den så att jag inte hörs. Vi vänta reparattör hit i dag eller i morgon , så att sedan skall jag väl kunnagöra mig ^{här} igen. Men det var då väl att ingenting hände. Det tycks nog vara en helt allvarlig livsmedelsbrist , som gör sig gällande. Enda bote-medlet vore väl om stadsarbetare ville söka sig ut på landet eller om åtminstone sådana unga pojkar, som ha hem på landet sökte upp dem. Här ha alla sina självhushåll och de äro så tilltagna , att de reda sig mer än väl. Det är endast jag själv , som har det knappt. Jag hade stadssjälvhushåll och fick förminskad ranson i april och att leva på detta, här , där det inga resurser finns utom det egna förrådet är nära nog lika med hungersnöd. Det är temligen hårt för den , som i årtal har kostat pengar på en gård för att göra den fruktbarande.

Vädret är det mest eländiga , som man kan tänka sig, men det kanske inte gör så mycket , att det dröjer med våren . Det blir väl växlighet ändå , när det väl blir ordning i väderleken.

Jo, du vet , att det under hela kriget inte har varit något land , som har så intresserat mig som Rysland. Det var ju en stor fara för oss såsom det var. Erövringslystet och samvetslöst och ibland rent av tvunget att föra krig för att hejda undersåtarnas reformlust Det var en yttre politisk fara. Men du minns kanske för några år sedan omkring år ~~191~~ 1905 före och efter. Då var revolutionen där i full fart och den visade efterverkningar även här. ända tills det blev stilla efter storstrejken. Nu utgör revolutionsexemplet därbortaifrån en lika stor inre fara. Kanske att det är dumt att kalla det för fara , för det är ju möjligt , att vi verkligen föra ett för gott liv på ~~under~~ underklassens bekostnad och att reformer äro mycket nödvändiga, men jag tror ändå knappast på revolutioners nytta. Jag tror, att utvecklingen måste gå framåt sakta och att alltför stora värden förstöras vid revolutioner både kyrkliga och världsliga. Och jag tror nog , att mänskligheten är så inrättad , att

måste finnas klasser och kaster. Världen skulle annars bli för tråkig, men det kan ju finnas
mätta på skilnad. I alla fall så vilket jag vill eller inte, så kommer det, som måste
komma, och jag tror, att man gör klokt, om man i tid vänjer tanken vid att stora omstörtnin-
gar i levnadsförhållandena förestå. Ett sätt att komma undan den stora omvä^gningen, tyckes
mig nu vara detta ransonerande, som utgått från Tyskland. Liksom man på det sättet slipper
spritförbud, så kan det hända, att man slipper det värsta av det, som förberedes därborta i
Ryssland. Det kommer att göras omöjligt, att längre till överdåd och i vansinne förstöra
vad man kan ha förtjänat, men det kan komma att ske på ett fredligt sätt. Därför tror jag
nog, att här ligger räddningen för närvarande. Ett sansat och lungt övergående till ett mer
socialistiskt statssystem. Härvid är det Tyskland, som visar vägen. Det är tråkigt och det
k²ans som skulle man ha tvångsjacka på sig redan nu, men det är troligt, att det måste va-
ra så för att uppföstra oss. Just som du säger bolags-utdelningarna detta ha ju varit all-
deles skandalösa. Sådant kan inte få gå längre, om vi vilja ha fred i landet. Jag tänker
också, att det är bra med den civila värnplikten, fastän jag gerna medger, att namnet
inte är tilltalande, men nog tänkte jag för mig själv, då jag läste om det, att du var lyck-
lig, som var ^{och} femtio år. Och ^{att} jag nog inte finge behålla mina jungfrur länge till.

I dag skriver jag så illa på maskin, men jag är trött i huvudet, jag arbetade nästan
mycket i går.

Jag tror inte, att du skall vara orolig för Belgien, det har jag aldrig trott. Ty-
skarna äro farliga ännu och kunna göra sina fiender den största skada, men segra kunna de
inte, även om de skulle kunna ta in både Paris och London. De ha ju bokstavligen talat hela
världen emot sig. Var inte orolig för dina vänner. Önska dem fred så snart som möjligt. Fre-
den kan inte bli annat än god för dem. Jag tror knappt, att Tyskland en gång kommer att få
tillbaka sina kolonier.

Av Ryssarna väntar jag, att de ska ge oss fred. Det tycker jag vore världs-
historisk rättvisa. En fred vari alla makter deltaga, tvingade av hungersnöd och brist på
medel att föra kriget, brist på samfärdsmedel, brist på järn, brist på allt möjligt.
Sedan blir det för alla att börja arbeta och spara igen. Det kommer att bli en hänförelse över
folken över att få arbeta. Men naturligtvis blir det intet låtgå system mer inte på många år.
Det är ju inte trevligt heller, att som vi nu ha gjort i många år leva på en vulkan. Vi
förstodo inte att rätt nyttja friheten, då vi hade den, och nu blir den tagen ifrån oss.
Inte har du väl någonsin trott, att det i Ryssland skulle fortfa^{ra} att gå så här y⁷ idyl-
liskt till. Vi befinna oss där i början av 1789, strax efter Bastiljens intagande. Sedan
kommer Septembermorden, Vendekriget, guiljotinen. Det är nästan omöjligt annat, då allt
skall gå revolutionenes väg. Om hundra år är det nog hunnet fram till lika ordnade förhållande
som det övriga Europa.

Kära vän. måtte vi i alla fall slippa fler uppror i din stad. Potatisen heter
Magnum Bonum och Bonnier tyckte, att jag gärna kunde skriva en bok hos Kopparbersbolag,
att dela ut bland deras aktieägare och sedan ge ut den bland allmänheten hos honom.

Tack för tilläggsbrevet i dag. Choler: säger idag, att vi ha äroverenskommelse med Ryssland. Så
skulle vi få iie såd tillräckligt till September. Vad det vare väl! Vad det vare lyckligt. Jag tycker: med
den allmänne bedörelsen om hurde ha måtte sice kulman. Det måste ju bli en bättring. Med mig: New York
den allmänne bedörelsen om hurde ha måtte sice kulman. Det måste ju bli en bättring. Med mig: New York